

Onderwijsregio Midden-Brabant

Samen voor het beste onderwijs

Innovatiebijeenkomst Samen slim organiseren

15 september 2025

15 september 2025, Cultureel Centrum Jan van Besouw, Goirle

PROGRAMMA

Innovatiebijeenkomst Samen slim organiseren

15.30 – 16.00 uur

- Inloop

16.00-16.15 uur

- Welkom en toelichting programma door Marleen Stoutjesdijk, programmamanager Onderwijsregio Midden-Brabant po en go

16.15-16.45 uur

- Inspiratie en praktische voorbeelden van anders omgaan met langdurige tekorten in Amsterdam, door:
 - Roel Spits: projectleider en ervaringsdeskundige Amsterdamse Onderwijsregio
 - Esther de Vries: projectlid en ervaringsdeskundige Amsterdamse Onderwijsregio

16.45 -17.30 uur

- Inspiratie en praktische voorbeelden uit de regio
 - Monique Aarts: schoolleider Kindcentrum Pendula
 - Maarten Verberne: schoolleider Basisschool de Stappen

17.30 – 17.45 uur

- Pauze

17.45 – 18.20 uur

- In gesprek en aan de slag met Roel, Esther, Monique en Maarten over welke stappen bij jouw school passen en wat je nodig hebt om die stappen te zetten.

18.20 – 18.30 uur

- Afronding en korte toelichting over de tegemoetkoming Samen slim organiseren door Marleen Stoutjesdijk

18.30 – 19.00 uur

- Hapje en drankje: gelegenheid om na te praten

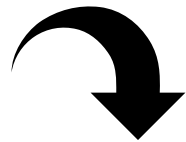

**Onderwijsregio
Midden-Brabant**
Samen voor het beste onderwijs

Thema en doelen

Onderwijsregio's hebben als doel om te zorgen dat er voldoende leraren en schoolleiders zijn, die met plezier in het onderwijs werken, goed opgeleid zijn en hun vak bijhouden.

Maar... er zullen tekorten zijn.

Anders organiseren

inspiratie

samen in
gesprek

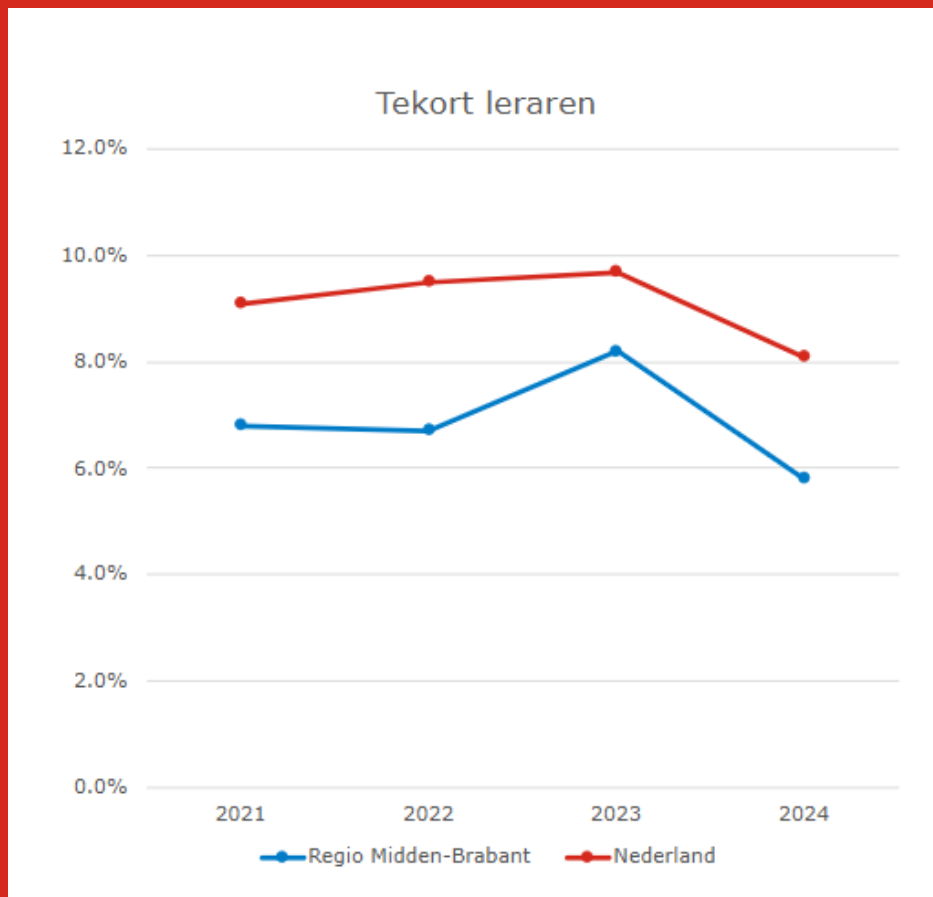
aan de
slag

Lerarentekort

Het lerarentekort in de regio (po en go) was op 1 oktober 2024 5,8%.

Dat is een afname t.o.v. 2023, toen het lerarentekort 8,2% was.

Bron: Centerdata
Oktober 2024

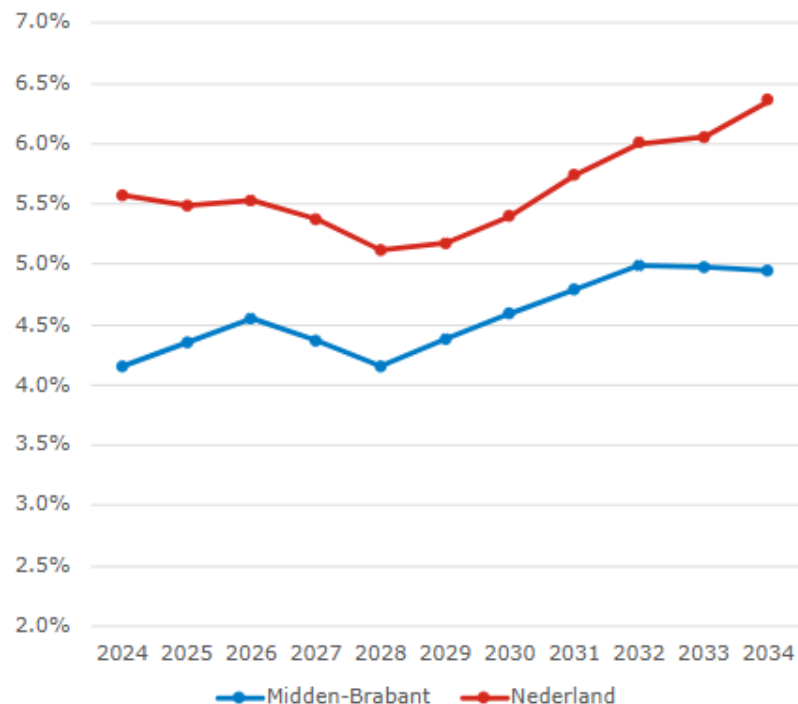
Noodzaak slim organiseren

In deze grafiek is te zien dat de prognose voor het tekort in 2024 4,1% was.

In werkelijkheid was het tekort in 2024 5,8%. **Het werkelijke tekort is veel hoger dan de verwachting was.**

Het is de verwachting dat de tekorten na een tijdelijke daling vanaf 2028 weer oplopen.

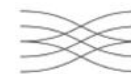
Prognose tekort aan leraren

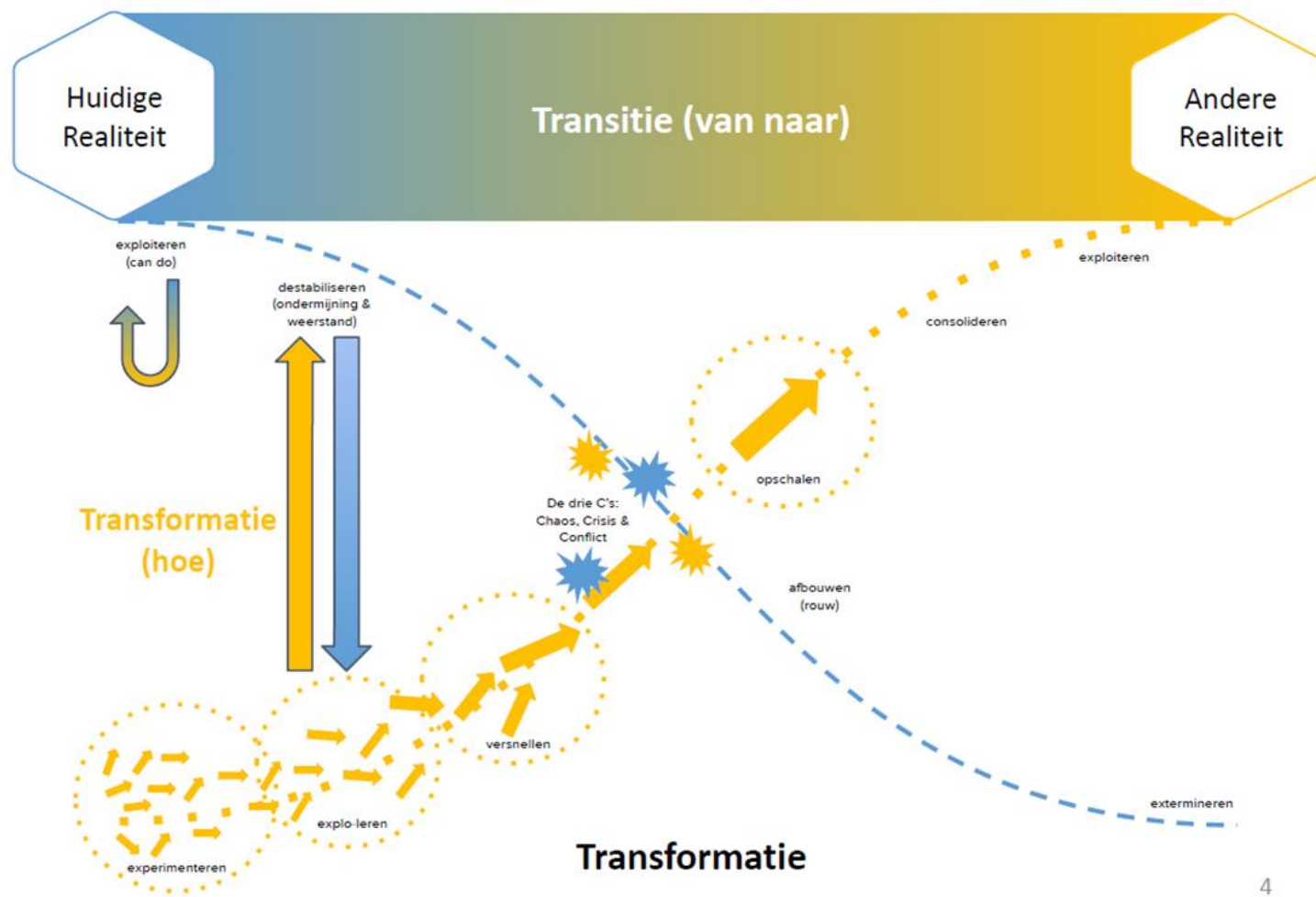
Bron: Centerdata
Oktober 2023

Toekomst van Transitie...en de Transformatie.

Roerige Tijden.
Transitie als opgave.
Transformatie als pad.

**Onderwijsregio
Midden-Brabant**
Samen voor het beste onderwijs

Esther de Vries Roel Spits

Onderwijsregio Amsterdam

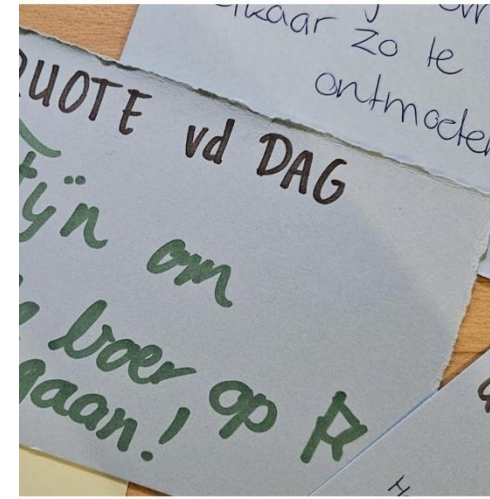
PRESENTATIE

OMGAAN MET LANGDURIGE TEKORTEN

OF

TOEKOMSTBESTENDIG ONDERWIJS

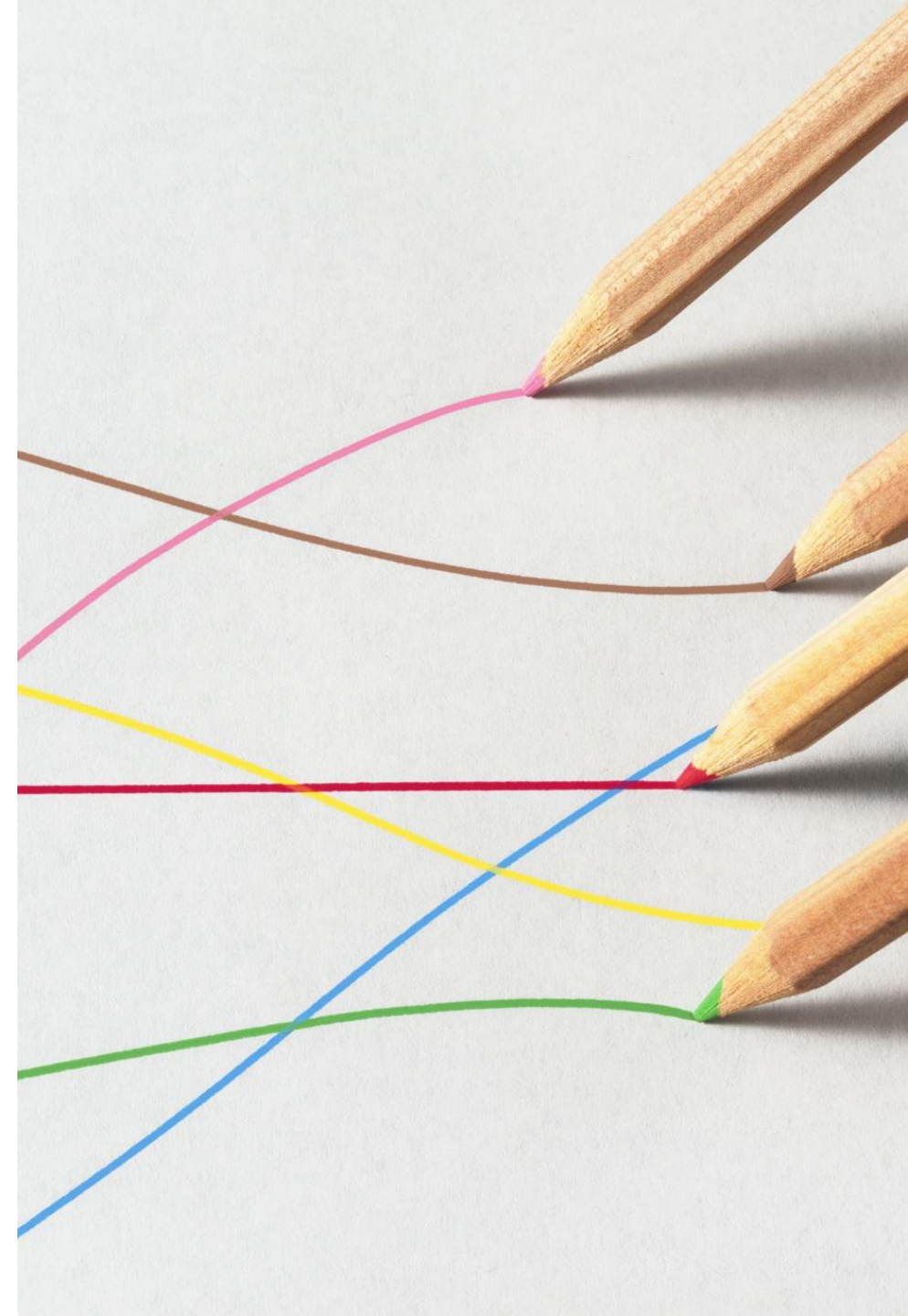
Roel Spits- roel@andersom.amsterdam - projectleider
Esther de Vries - esther@andersom.amsterdam - projectlid
Omgaan met langdurige tekorten

INHOUD PRESENTATIE

- Wie zijn Roel en Esther?
- Noodplan- Onderwijsregio- Wetgeving en Definities
- Anders organiseren in de praktijk
 - Drie scenario's en ontwikkelingen
 - Ervaringen en uitdagingen
- Vragen?

De PowerPoint wordt gedeeld.

WIE IS ROEL ?

- Leerkracht
- Schoolleider
- Omweg
- Projectleider

WIE IS ESTHER ?

- Leerkracht/IB-er
- Schoolleider
- Projectleider

1. VAN NOODPLAN NAAR ONDERWIJSREGIO

Instroom/Inductie

Vergroten vijver
Elke starter begeleid

Professionalisering

Dekkend aanbod
Toegankelijk
Beroepsstandaard

Omgaan tekorten

Scenario's in beeld
Ondersteuning scholen
Toekomst?

Zij-instroom

1 loket
VO-loket

Voorzieningen Onderzoek Communicatie

Sterke Schoolleider
(zij-instroom)

Noodplan Lerarentekort (2020)- Amsterdamse Lerarenagenda (2023)

NOODPLAN G5 ONDERDEEL REGELRUIMTE INZET ANDERSBEVOEGDE PROFESSIONALS

Regelruimte samengevat:

Iedere groep mag 22 uur per maand onderwijs (geen kernvakken) verzorgd krijgen door een professional zonder PABO-diploma.

- Geen onderscheid gemaakt tussen andersbekwame professionals (vakspecialisten) en oop-ers.
- Besturen moeten zich aanmelden bij OCW.
- MR van een school moet instemmen met de inzet van deze maatregel op schoolniveau.
- Bron: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0043523/2024-07-12>

In de praktijk zien we..

DEFINITIES:

Bevoegd: Pabo-diploma

Andersbevoegd: Onderwijsassistent, leraarondersteuner of pedagogisch medewerker
(als zij taken uitvoeren van een leerkracht)

Andersbekwaam: (externe) professional die een onderwijsprogramma verzorgt (geen kernvak) en geen PABO-diploma heeft

Muziekdocenten, Kunstenaars, Programmeerlessen
Natuur- en Milieueducatie, Educatief medewerkers

WAT WE ZIEN IN DE PRAKTIJK

A. Werken met complementaire teams:

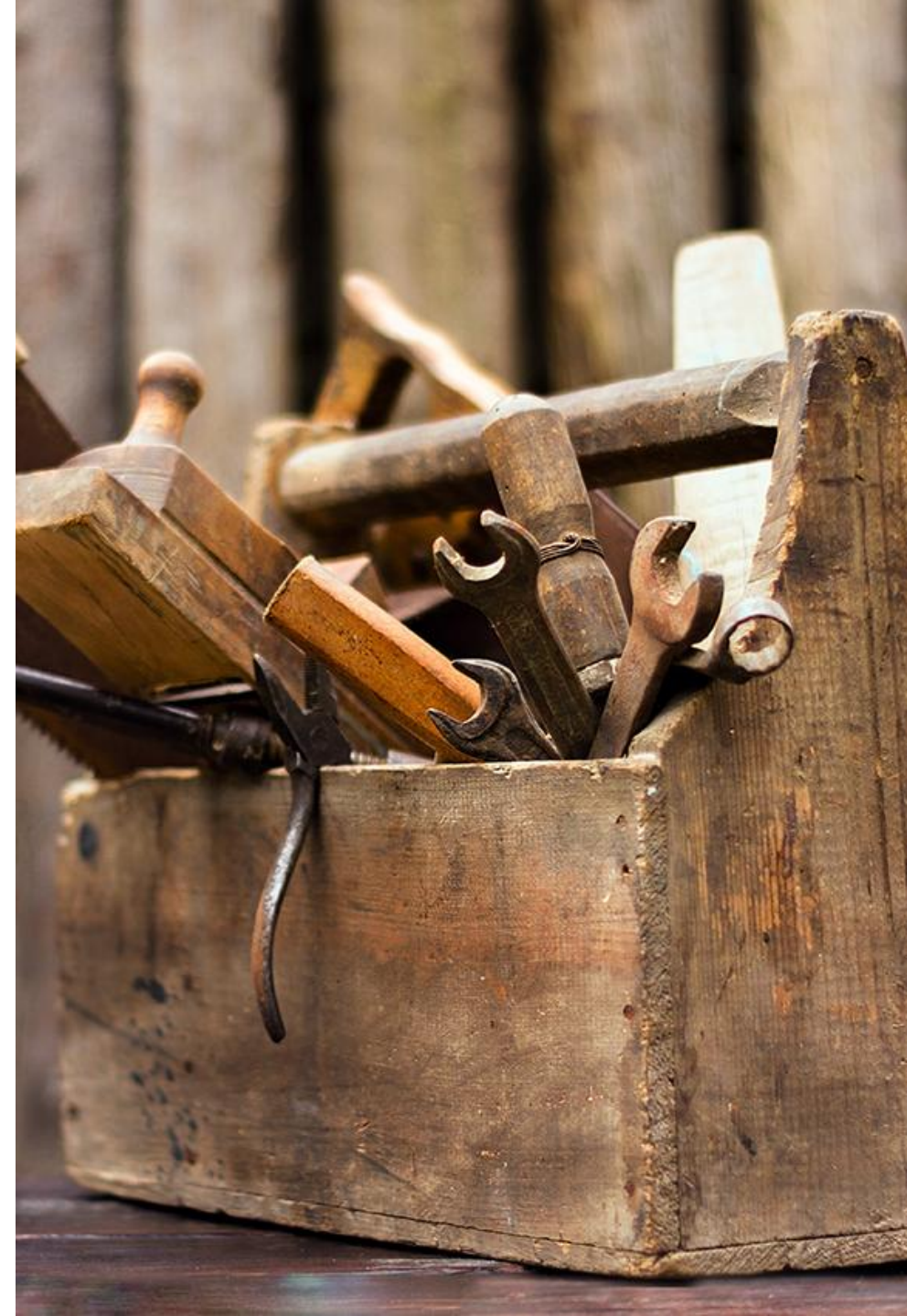
Inzet andersbekwame professionals en andersbevoegde professionals naast bevoegde leerkrachten

B. Aanpassingen organisatie/complementaire teams:

Samenvoegen groepen (unit/leerpleinen)

C. Aanpassingen schooltijd:

Groepen naar huis (ondersteuning ja/nee)

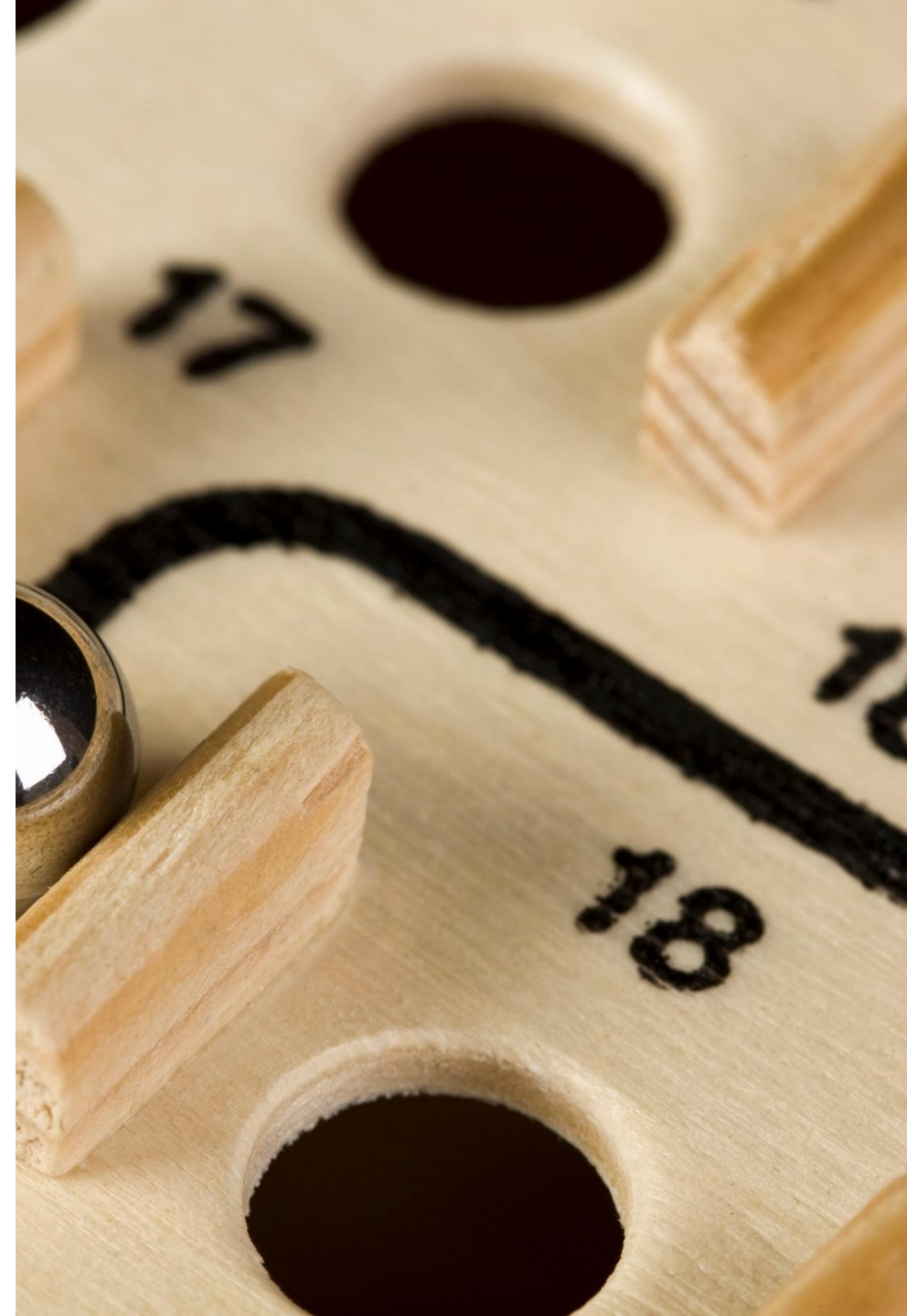

VOORWAARDEN VOOR SUCCES

- Investering in voortraject
- Intentie voor duurzaam traject
- Maatwerk
- Alle partijen betrokken

“We hadden ouders moeten meenemen in de ontwikkelingen van het lerarentekort toen het nog meeviel...”

“Nu de waan van de dag onze agenda bepaalt....”

A1. INZET COMPLEMENTAIRE TEAMS ANDERSBEKWAME/-BEVOEGDE PROFESSIONALS

Blokkenschema

Groep 3: 08:30-11:30

Groep 4: 11:30-13:00

Groep 6: 13:00-14:30

Om en Om

Groep 8a: 08:30-12:00

Groep 8b: 12:00-14:30

Leerkracht wisselt mee

5e dag

Groep 3: 08:30-14:30

Groep 7: 08:30-14:30

“We kijken naar onze beschikbare medewerkers, hun kwaliteiten, welke (onderwijs)behoefte onze leerlingen hebben en stemmen daar onze organisatievorm op af.”

A2. INZET COMPLEMENTAIRE TEAMS ANDERSBEKWAME/-BEVOEGDE PROFESSIONALS

Combi met NSA/BSO

Groep 5: 12:00-14:30

BTO/BSO: 14:30-16:00

Combi met VVE

Voorschool: 08:30-12:00

Groep 1-2: 12:00-14:30

Inzet OOP-ers

08:30-14:30

vaak groep 1-2

Uitdagingen:

- Andersbekwamen zijn pedagogisch kwetsbaar
- Andersbevoegden zijn didactisch kwetsbaar
- Kwetsbare roosters/wisselingen
- Verschillende CAO's

B. LEERPLEINEN/UNITONDERWIJS

Unit 4 groepen

3 leerkrachten

1 andersbevoegde

Unit 3 groepen

2 leerkrachten

+1 andersbevoegde

Uitstel start nieuwe
kleutergroep
groepen tot 35

Uitdagingen:

- Wie is verantwoordelijk?
- Leerkracht instructie-intensief
- Beschikbare ruimte

Inzet van verschillende onderwijsprofessionals

Op een school zijn veel taken en verantwoordelijkheden uit te voeren. Hierbij kun je gebruik maken van verschillende professionals:

Bevoegd leraar

Leraar met pabo-diploma

Andersbevoegd

- Leraarondersteuner
- Onderwijsassistent
- Pedagogisch medewerker

* Op de website van de Onderwijsinspectie kun je zien voor welke taken je andersbevoegden mag inzetten:

Andersbekwaam

= Vakprofessional niet-kernvakken

Leerlingen mogen **maximaal 5,5 uur per week** les krijgen van een andersbekwame professional

Niet toegestaan voor kernvakken
Taal, Rekenen en Bewegingsonderwijs

Maar wel voor niet-kernvakken
Kunst & Cultuur
Natuur & Milieu
Digitale geletterdheid
Burgerschap
Wetenschap & Techniek
Sport & Bewegen

Kijk op de website van andersom.amsterdam voor het aanbod, aanbieders van andersbekwame professionals en de Kwaliteitskaart Wet DBA.

Toekomstbestendig onderwijs: de kracht van complementaire teams

Wat levert het op?

Continuïteit van onderwijs ten tijde van langdurige tekorten

Behoud van onderwijskwaliteit en de ontwikkeling van leerlingen

Brede vorming van leerlingen door inzet externe expertise

Werkdrukvermindering door tijd voor administratie of begeleiding van starters

Hoe zou dat eruit kunnen zien?

Inzet van andersbevoegde professionals

Unitonderwijs

De andersbevoegde in dit scenario kan ook een andersbekwame professional zijn.

Samen verantwoordelijk voor 4 groepen

3 bevoegde leraren en 1 andersbevoegde professional

Flexibele inzet onderwijs en opvang

Meerdere organisaties, 1 team

Inzet van andersbekwame professionals op brede vorming

Roostermodel

Andersbekwame professional wisselt van groep naar groep.

5^e dag invullen

Andersbekwame professional verzorgt een heel dagprogramma.

Onder en na schooltijd (NSA)

Tijdens schooltijd een programma voor de hele groep, na schooltijd voor een kleine groep.

Succesfactoren

Investeer in het voortraject

Kies voor een duurzame aanpak

Werk vanuit de 1-team-gedachte

Begin klein en bouw verder

Communiceer helder naar ouders

"Binnen onze schoolorganisatie werken professionals met verschillende bekwaam- en bevoegdheden. Samen creëren we een veilige leeromgeving en voorzien we optimaal in de ontwikkelbehoefte van onze leerlingen."

Inspiratie opdoen? Kijk op de website van andersom.amsterdam.

En?
Wat past bij jullie school?
1 leerkracht 1 klas?
Wat is jullie visie?

Vul met elkaar het CANVAS in.

C. NAAR HUIS

Online onderwijs (1 dag/week)

1 leerkracht bedient
meerdere groepen

Zelfstandige verwerking (1 dag/week)

Leerlingen maken oefenstof-
m.b.v. instructie dag eerder

Geen onderwijs

Ad hoc /Structureel

Groep 8- na
doorstroomtoets

Uitdagingen:

- Scenario onwenselijk voor kwetsbare leerlingen
- Maatschappelijke druk

D. INZET ICT/TECHNOLOGIE (I.O.)

AI verzorgt

instructieformat op het
niveau van de oop-er

AI Avatar

AI kijkt mee met de uitleg en
verzorgt deze zelf als nodig

.....

Uitdagingen:

- Leerlingen mogen niet alleen met AI werken.
- AI moet vakkundig 'geïnstrueerd' worden
- Altijd toezicht nodig

UITDAGINGEN

Het gouden moment bestaat niet:

- Scholen/besturen met weinig tekorten ervaren geen urgentie
- Scholen/besturen met grote tekorten zitten knel in de waan van de dag

Begin met beginnen!

Bijvoorbeeld met het gesprekscanvas

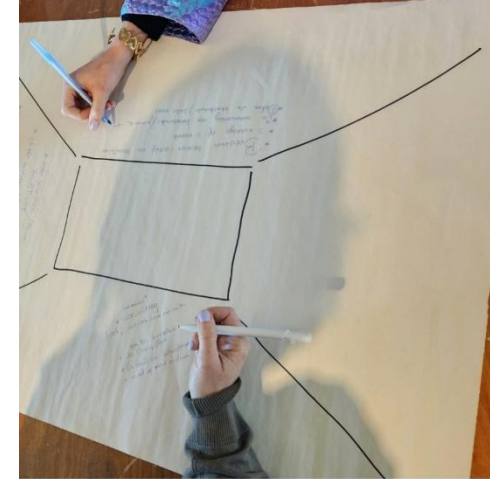
VRAGEN?

Documenten:

- Eindrapportage SEO: Inzet van de andere professionals voor de aanpak van het lerarentekort
- Handreiking: Arbeidsmarktplatform-PO: Onderwijs organiseren in tijden van tekorten
- Succesfactoren Andersom: inzet andersbevoegde professionals in de schoolorganisatie

Praktijkvoorbeelden:

- www.andersom.amsterdam

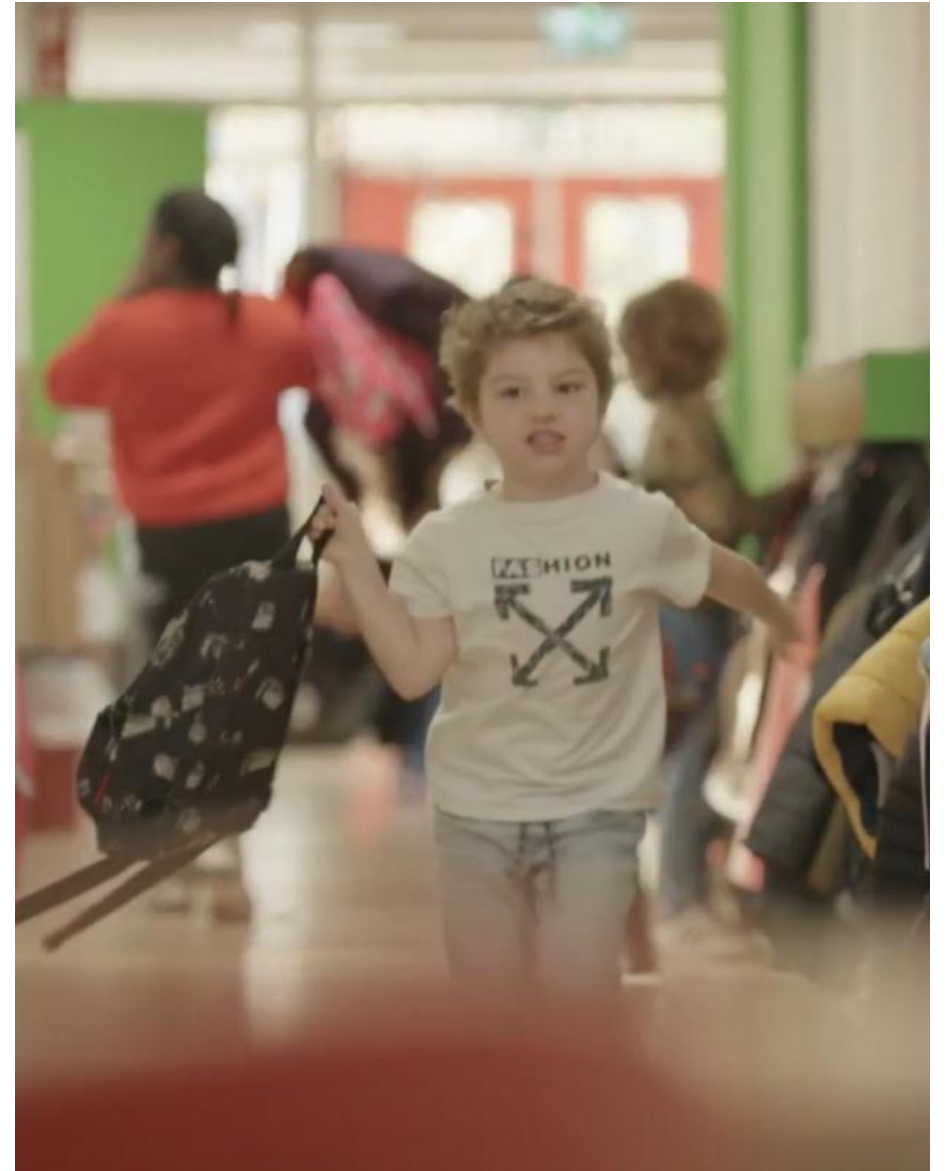
A. TALENTENDAG

BS NELLESTEIN & ZEVEN ZEEËN

- Woensdag = Talentendag
- Alle 10 groepen bezet door andersbekwame professionals
- Ondersteuning door klein aantal vaste personeelsleden
- Aanbod: Wetenschap en Techniek, Kunst en Cultuur, Burgerschap, Beeldende Vorming, Dans en Drama en Digitale geletterdheid.

Ter illustratie:

- <https://vimeo.com/769852229>

B. 1 DAG NAAR HUIS

BS DE BURGHT EN MKC AMSTEL

- 1 dag per week zijn leerlingen groep 6, 7 en 8 thuis
- Zij werken aan oefenstof waarvan de instructie de dag ervoor is gegeven
- Voor 6 groepen is 1 leerkracht online beschikbaar
- Ouders met cruciale beroepen doen een beroep op andere ouders
- Periode van 8 weken (voorlopig)

Plus

Ouders over vierdaagse lesweek op Amsterdamse basisschool: 'Ik moet minder gaan werken, anders is het niet te doen'

Door een tekort aan leerkrachten én het griepseizoen hebben bovenbouwleerlingen van basisschool De Burght in Amsterdam-Centrum sinds deze week een vierdaagse lesweek. Ouders zitten met de handen in het haar: 'Mijn dochter gaat niet zo goed luisteren naar mij als naar haar juf.'

Sterre Marsman 31 oktober 2023, 18:38

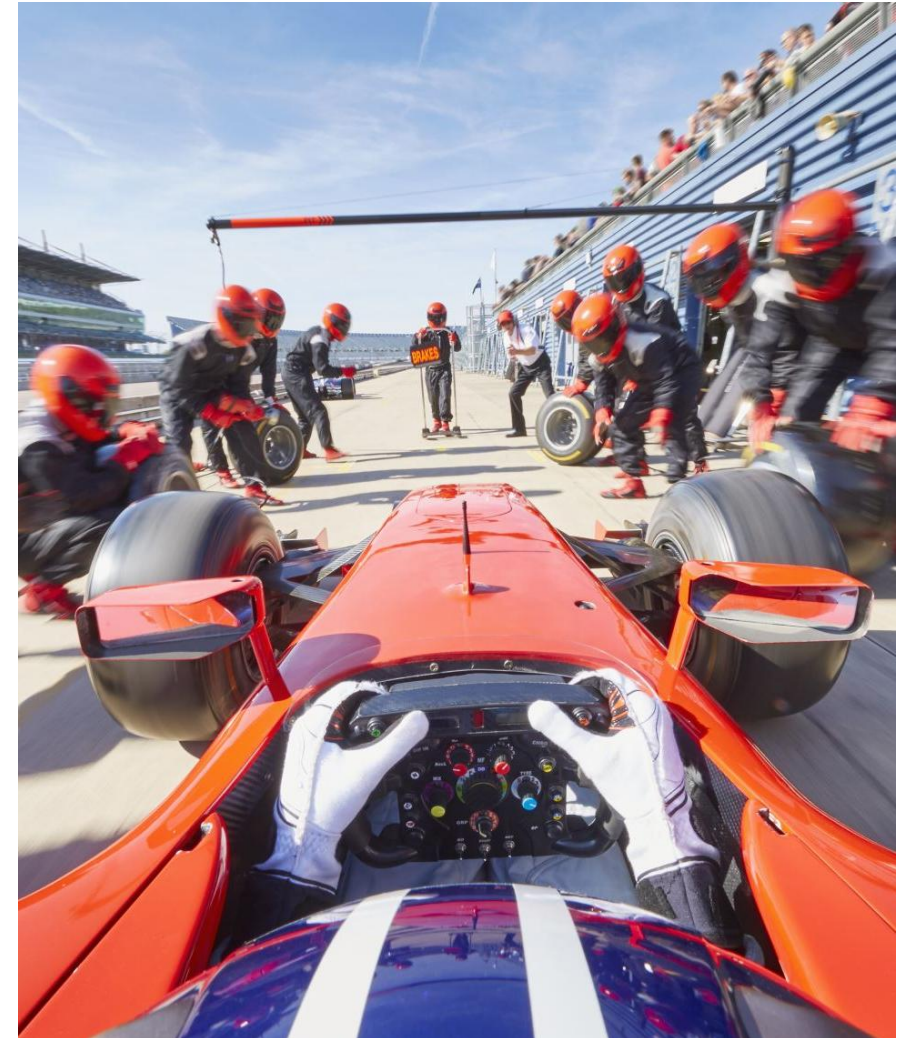

→ Kinderen krijgen straks vier dagen les, in plaats van vijf, in de bovenbouw van basisschool De Burght. Nosh Neneh

C. ALTERNATIEVE BEZETTING KLEUTERGROEP

BS DE KAMELEON

- Drie groepen 1-2. Drie lokalen
- Team van: 1,6 fte bevoegd personeel (1,0 en 0,6) en 1,8 fte onderwijsassistent (1,0 en 0,8).
- Lokaal 1: instructielokaal
- Lokaal 2: spelen in hoeken
- Lokaal 3: werken in hoeken
- De personeelsleden wisselen elkaar af op basis van kwaliteit en bekwaamheid.
- In gezamenlijkheid wordt vastgesteld wie welke taken en verantwoordelijkheden heeft (oudercontacten, administratie e.d.)

**Onderwijsregio
Midden-Brabant**
Samen voor het beste onderwijs

Monique Aarts Maarten Verberne

Kindcentrum Pendula
Basisschool de Stappen

17.30-17.45

Pauze

17.45-18.20

In gesprek met:

- Welke stappen passen bij jouw school?
- Wat heb je nodig om deze stappen te zetten?

18.20-18.30

Uitleg over de tegemoetkoming voor experimenten met Samen slim organiseren

**Onderwijsregio
Midden-Brabant**

Samen voor het beste onderwijs

Hoe nu verder?

- Volgende bijeenkomst 17 november
- Experimenteren: facilitering van ongeveer 6 innovatieteams, totaal max € 120.000
- Aanvraagformulier

info@onderwijsregiomiddenbrabant.nl

Dank voor jullie
komst en inbreng!